

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавська державна аграрна академія

Кафедра бухгалтерського обліку та економічного контролю

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

***Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-
конференції, присвяченої пам'яті професора, заслуженого
працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка***

ПОЛТАВА 2021

При перевірці правильності списання основних засобів необхідно звернути увагу на вказані в актах причини списання. Так, списанню підлягає майно, що не може бути в установленому порядку відчужене, безоплатно передане державним підприємствам, установам чи організаціям, щодо якого не можуть бути застосовані інші способи управління (або їх застосування економічно недоцільне), у разі, коли таке майно морально чи фізично зношене, непридатне для подальшого використання суб'єктом господарювання, зокрема у зв'язку з будівництвом, розширенням, реконструкцією і технічним переоснащенням, або пошкоджене внаслідок аварії чи стихійного лиха та відновленню не підлягає, або виявлене в результаті інвентаризації як нестача [4].

3. По відомості нарахування зносу на основні засоби, форма № ОЗ-12 (бюджет), інвентарних картках обліку необоротних активів типової форми № ОЗ-6 (бюджет) та № ОЗ-8 (бюджет) необхідно перевірити правильність нарахування зносу на необоротні активи, який є показником того, через який час необоротний актив втратить свою вартість і потребуватиме оновлення.

4. Дієвим способом контролю за станом основних засобів установи є інвентаризація. Контролю підлягають: дотримання періодичності та порядку проведення інвентаризації необоротних активів, правильності оформлення та відображення в обліку її результатів; стану збереження необоротних активів.

Отже, організований належним чином внутрішній контроль за станом та рухом необоротних активів дозволить своєчасно виявити та попередити порушення, внести необхідні зміни в облікову політику, сформулювати рекомендації щодо оптимізації роботи облікового апарату і напрямів підвищення ефективності управління основними засобами установи.

Список використаних джерел:

1. Чепелюк Г.М. Організаційно-методологічні аспекти внутрішнього контролю використання основних засобів підприємств і організацій. Ефективна економіка. 2013. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2414>.
2. Нетецький Є. В. Роль і завдання бухгалтерського обліку в управлінні бюджетними установами. *Економіка і держава*. 2015. № 12. С. 59-60.
3. Кривда О. В. Невидиме майно, що криється під заниженням вартості основних засобів та інших необоротних активів на державних підприємствах. *Фінансовий контроль*. 2016. № 1. С. 18-25.
4. Порядок списання об'єктів державної власності. Постанова Кабінету Міністрів України від 08.11.2007 р. № 1314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1314-2007-%D0%BF#Text>.

Сурженко Н. В., к.е.н,

доцент кафедри менеджменту,

Панкова І. С., здобувач вищої освіти

СВО бакалавр, ОПП Менеджмент

Таврійський державний агротехнологічний університет

імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь

КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ У СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

В суспільстві постійно відбуваються глобальні зміни, щоденно у світі з'являються нові ідеї, теорії, наукові відкриття. В зв'язку з цим, відбувається трансформація підприємств та процесу управління ними. Але багато підприємств

або не встигають за розвитком подій, або не мають бажання впроваджувати інновації. Вони дотримуються застарілих правил бізнесу і організації роботи підлеглих. Однак, необхідні глобальні зміни буквально кожної складової: від процесу виробництва продукції до глобальних змін в управлінні [5, с. 105-106]. Тому актуальним є застосування сучасних важелів системи антикризового управління підприємством.

Система антикризового управління підприємницькою діяльністю являє собою комплекс узгоджених елементів, які, взаємодіючи між собою, діагностують ознаки та прояви кризи, сприяють її подоланню, подальшому поверненню підприємницьких структур до стабільного функціонування та створюють необхідні умови для подолання негативного впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на діяльність підприємств. До складових елементів антикризового управління належать: суб'єкт та об'єкт, мета, пріоритетні цілі та завдання, основні принципи, функції, методи та критерії оцінки ефективності проведення антикризових заходів [2, с. 51].

Головною метою антикризового управління є створення умов для стійкого функціонування підприємств на ринку у відповідь на будь-які економічні, політичні і соціальні перетворення в країні, розробка стратегічних альтернатив на основі прогнозування та передбачення розвитку ситуації, уникнення фінансових проблем та подолання загрози банкрутства з найменшими втратами, впровадження інноваційних змін у діяльність. Предметом антикризового управління діяльністю підприємства є дослідження можливих і реальних причин кризи, факторів що її спричиняють, її ознак і наслідків, що погіршують нормальні умови функціонування підприємства [3, с. 113].

Система антикризового управління підприємством повинна відповідати і таким принципам: сталість і безперервність; рання діагностика кризових явищ; інноваційність у всіх сферах діяльності підприємства; управління по «слабких сигналах». При попередженні кризових ситуацій, виділяють такі антикризові функції, як аналіз і контроль.

Критеріями оцінки ефективності антикризового управління є наступні: зміна показників виробничої діяльності та фінансового стану внаслідок антикризового управління; динаміка позитивних змін та економічного ефекту; відповідність змін втраченим можливостям підприємства; швидкість пристосування підприємства до змін; достатність та швидкість одержання інформації для прийняття об'єктивних антикризових рішень; доцільність антикризових заходів; рівень кваліфікації працівників [3, с. 115].

Контроль у системі антикризового управління являє собою процес забезпечення реалізації його функцій та принципів відповідно до встановлених керівництвом підприємства цілей та завдань. Саме контроль об'єднує в єдине ціле основні функції антикризового управління. Надаючи інформацію про відхилення фактичних показників від планових чи нормативних, аналізуючи причини відхилення та обґрунтовуючи необхідні дії щодо виправлення ситуації, він є засобом зворотного зв'язку між об'єктом управління та системою управління. Контроль є окремою функцією антикризового управління, в межах якої реалізується контрольний процес, забезпечуючи зіставлення досягнутих результатів діяльності із запланованими. Будучи об'єктивно необхідною функцією

менеджменту, контроль посідає важливе місце серед інших функцій антикризового управління, сприяє розробці та прийняттю ефективніших рішень, підвищенню результативності антикризового впливу.

Основним завданням контролю в системі антикризового управління є корегування поведінки підконтрольного об'єкта; спостереження та перевірка за перебігом здійснення антикризового процесу відповідно до розробленої антикризової програми; блокування відхилень, що виявляються, та приведення системи до цільового стану за допомогою спеціальних інструментів-регуляторів. Контроль за виконанням антикризової програми підприємства орієнтується на створення умов для досягнення встановлених цільових показників фінансового оздоровлення, дотримання часових та ресурсних обмежень антикризового процесу. Суб'єктом контролю, тобто особою, що його здійснює, як правило, є та сама особа, що здійснює антикризове управління загалом. За потреби ці функції делегуються одному з працівників економічної або бухгалтерської служби підприємства, який організує збирання, попередню аналітичну обробку та узагальнення контрольної інформації, її передачу (в узагальненому вигляді) на вищий рівень управління або зовнішнім контролюючим органам.

Найважливіші принципи контролю:

- системність, що передбачає визначення системи контролю в антикризовому управлінні як сукупності взаємопов'язаних елементів (суб'єктів, об'єктів, методів, інструментів тощо);

- повноти охоплення об'єктів контролем, що досягається завдяки суцільному простежуванню або вибірковій перевірці певних сегментів підконтрольних об'єктів;

- превентивності контрольних дій, завдяки чому досягається завчасне здійснення контролю з метою запобігання виникнення суттєвих відхилень фактичних показників від встановлених норм;

- самодостатності контролю, що передбачає наявність такого складу елементів контролюючої системи, який забезпечує ефективність її функціонування і розвитку;

- ефективності, що передбачає пристосування системи контролю до антикризової діяльності суб'єктів господарювання;

- відповідальності, який передбачає відповідальність контролюючих суб'єктів за ефективність функціонування системи контролю та відповідальність господарюючих суб'єктів за наслідки контролю.

Саме за допомогою контролю можна виявити та подолати негативні процеси та явища, які мають місце у функціонуванні підприємства, саме контроль повинен пояснити походження досліджуваних кризових явищ, вказати на причину їх виникнення, саме контроль сприяє розробці та прийняттю ефективних антикризових рішень, корегує поведінку підконтрольного об'єкта, слідує за здійсненням антикризового процесу відповідно до розробленої антикризової програми та підвищенням результативності антикризового впливу[1, с. 128-129].

Провідна роль у забезпеченні антикризового управління належить системі техніко-економічного аналізу, який виступає інструментом як виявлення та оцінки кризових явищ, так і обґрунтування антикризової програми і її ресурсного забезпечення, контролю й регулювання, досягнення поставлених цілей. На

початковій фазі провадять економічну, технічну, соціальну і функціональну діагностику стану підприємства та його менеджменту, а також діагностику зовнішнього середовища. Під час вибору та обґрунтування антикризової програми оцінюють ресурсні можливості підприємства. На етапі реалізації антикризової програми здійснюють пошук шляхів досягнення цілей антикризового управління.

Загальну модель аналітичного забезпечення антикризового управління на підприємстві доцільно поділити на: аналіз можливостей (імовірності) прояву кризових явищ; аналіз причин, що обумовлюють виникнення кризи; аналіз втрат за очікуваними чи фактичними наслідками розгортання кризи; аналіз ресурсних можливостей запобігання чи подолання кризи. Узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду процесу антикризового управління свідчить про те, що при створенні відповідного аналітичного забезпечення вирішують наступні основні аналітичні завдання: оцінку ресурсного потенціалу протидії банкрутству та після кризового виживання підприємства; визначення обсягу необхідних ресурсів для подолання кризи; вивчення стратегій розвитку підприємства в контексті аналізу потенціалу подолання кризових явищ; визначення необхідного грошового потоку для подолання кризи[4, с. 315].

Список використаних джерел:

1. Шелегеда Б. Г., Шарнопольська О. М., Румянцев М. В. Антикризове управління: навч. посіб. ТОВ «ВРА «Епіцентр», 2013. 252 с.
2. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. К.: ЦУЛ. 2013. 504 с.
3. Лігоненко Л.О., Хіленко О. О., Дянков І. І. Банкрутство та санація суб'єктів господарювання в Україні: монографія. К.: КНТЕУ, 2011. 348 с.
4. Коваленко, О. В. Антикризове управління: теорія, методологія та механізми реалізації: монографія. Запоріжжя : ЗДІА, 2011. 466 с.
5. Сурженко Н.В. Роль менеджменту в інноваційній діяльності підприємства. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. За ред. С.В. Кальченко. Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс». 2020. №2(42). С.105-110.

Темченко А.В., бакалавр
ОП 071 «Облік і оподаткування»,
Науковий керівник – **Самусевич Я.В.**, к.е.н., старший викладач
кафедри бухгалтерського обліку та оподаткування,
Сумський державний університет, м. Суми

АВТОМАТИЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

В умовах високої конкуренції одним із дієвих методів для прогресивної діяльності будь-якого підприємства є використання управлінського обліку, одним із складових якого є процес бюджетування.

Написання бюджету, що є метою самого процесу бюджетування є достатньо громіздкою та затяжною роботою, тому для полегшення роботи бухгалтерського штабу, розроблено значну кількість допоміжного програмного забезпечення. Автоматизація інформації призводить до зменшення навантаження на бухгалтерську службу, прискорення обробки інформації.

Для простоти ведення бухгалтерського обліку, мінімізації помилок, зменшення кількості навантаження на працівників використовують системи планування ресурсів підприємства - ERP- системи (Enterprise Resource Planning